

KULTŪRAS NORIŠU PIEDĀVĀJUMA IZLASE

2022. gada APRĪLIS

Cienījamie kolēģi un draugi!

Aprīlis atnesis sen gaidītās pārmaiņas – mēs noņemam maskas un atkal varam saskatīt apkārtējo sejas vaibstus. Ir vieglāk elpot un sarunāties, ir priecīgāk smieties, savukārt asara izrādē, koncertā vai ziņas dzirdot ir nodevīgāk saredzama.

Jā, kultūra un māksla ir ar mums gan brīvajā laikā, palīdzot atvilkt elpu un izklaidēties, gan nopietnā izziņas un pārdomu procesā, sniedzot jaunu informāciju un palīdzot izvērtēt pasaulē un sevī pašā notiekošo. Vienlaikus kultūras pieredze un mākslas darba radītais pārdzīvojums var arī mulšināt, tāpēc atkal un atkal jādomā par to, kā palīdzēt jauniešiem izprast piedzīvoto un izjusto, saliekot to kopā ar savu pieredzi, mācību saturu, morālo un ētisko izaugsmi. Norises jāizvēlas ne vien atbilstoši skolēnu fiziskajam vecumam, bet arī viņu līdzšinējai pieredzei, raksturam un kontekstam.

Vērīgs skolotājs zina, ka tas, kas derēs vieniem 6. klases skolēniem, var būt par bērnišķīgu citiem, savukārt būs 8. vai 9. klašu skolēni, kuri spēs uztvert vidusskolas vecuma jauniešiem domātas norises. Vienlaikus jāatceras, ka augstas kvalitātes kultūras notikums nav didaktisks un šauri tēmēts; tas uzrunā gan lielos, gan mazos skolēnus, gan pieaugušos, katram ļaujot ņemt savu guvumu un risināt tālākas domas un sarunas.

Zinot, ka šopavasār vēl vairāk nekā citus gadus visi vēlas “kaut kur doties”, centāmie jaunumu izlasē iekļaut maksimāli daudz klātienē norišu. Ar gandarījumu redzam, ka pieaug kultūras norišu dažādība un tradicionālajām nozarēm pievienojas, piemēram, dizaina un cirka izzināšanas iespējas. Vairāki kultūras notikumi ir tādi, kuros organiski savijas dažādu jomu izpausmes līdzekļi un grūti pateikt, vai tas vairāk ir koncerts vai izrāde. Ļoti īpaša ir režisores Ingas Tropas-Fišeres kopā ar dažādu radošo profesionāļu komandu radītā filmizrāde “Data, tas ir mans vārds”, kurā organiski sakļaujas izrādes, filmas, bloga un uzņēmuma reklāmas līnijas, turklāt tā pieejama bez maksas.

Palīdziet skolēniem pamanīt un apzināties, ka kultūra ir iekļaujoša un atbalstoša; bieži vien tā runā bez valodas un tradicionālajiem vārdiem, vien ar skaņu, krāsu, formu, faktūru vai arī zīmju valodā. Šopavasār mums ir iespēja noklausīties jauniešu kora “Balsis” koncertprogrammu “Balsis zīmju valodā” – izmantojiet to! Ar balsīm spēlēties un “Visādas dziesmiņas” dziedās arī VSIA “Latvijas Koncerti” mākslinieki, savukārt digitāli skolēni var paviesoties Rīgas Doma ērģeļu dzīlēs, no kurienes plūst maģiskā instrumenta skaņa.

Saturiski aprīļa izlasē ir intensīva Aleksandra Čaka klātbūtne – aktiera Mārtiņa Vilsona, komponista Jāņa Lūsēna un mūziķes Evijas Mundeciemas veidots stāsts par Brīvības cīņām “Mūžības skartie”, ko autori klasificējuši kā patriotiski muzikālu mistēriju; muzejpedagoģiskā nodarbība “Iepazīsti Aleksandru Čaku!” sākumskolas bērniem un nodarbība “Rīgas centra puika – Aleksandrs Čaks” 5.–12. klašu skolēniem Aleksandra Čaka memoriālajā dzīvoklī–muzejā.

Un vēl prieks par to, ka šajā mēnesī piedāvājumā ir vesels klāsts dizainam veltītu norišu – mākslas un dizaina ekspeīcija “Iepazīsti keramiku!” Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā, muzejpedagoģiskā nodarbība “Ienāc viesu nama īpašnieces Margarētas Hoijeres kambaros!”

ko piedāvā Liepājas muzeja filiāle – Liepājas 17.–19. gs. interjera muzejs, nodarbība “Jūgendstils apgērbā un aksesuāros” Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejā, iespēja iepazīt Latgales keramiku Daugavpils Māla mākslas centrā.

Šī gada sākumā visi kopā raizējāmies par to, ka aizkavējās finansējuma nonākšana līdz lietotājam. Bet arī šim melnajam mākonim bija zelta maliņa, kad sarunās un e-pastos jūs stāstījāt, ka skolēni un skolotāji prasa, kad būs kultūras norises. Tas apliecina, ka aizvadītajos četros gados kultūra skolās iedzīvojusies un bagātīgais norišu klāsts atradīs īsto auditoriju.

Lai kārtējā sastapšanās skaista un vērtīga!

Programmas komandas vārdā,

Aija Tūna, *Dr. paed.*,
programmas “Latvijas skolas soma” vadītāja

MŪZIKA

Jauniešu kora “Balsis” koncerti

Piedāvā: Mūzikas un mākslas attīstības fonds “Balsis”

Norises laiks: 8. aprīlī Ventspils koncertzālē “Latvija”, 10. aprīlī RKTMC “Mazā Ģilde”, 23. aprīlī Latgales vēstniecībā “Gors”

Kontaktinformācija: Ints Teterovskis, e-pasts: ints.teterovskis@riga.lv, tel. nr.: 29414158

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <https://balsis.lv/aktualitates/jauniesu-korim-balsis---35?pp=>

Jauniešu koris “Balsis” piedāvā divas koncertprogrammas, apliecinot, ka Latvijas kultūras ainava bez kormūzikas nav iedomājama. 8. un 23. aprīlī notiks kora 35. jubilejai veltīti koncerti, kuru pirmajā daļā pirmo reizi klausītājiem izskanēs Andra Sējāna īpaši šim korim radītais dziesmu cikls “Par ziediem”, kas tapis, godinot Vizmas Belševicas 90. dzimšanas dienu. Savukārt 10. aprīlī izskanēs koncerts “Balsis zīmju valodā” – kora sirdsdarbs, kormūzika visiem. 2022. gada pavasarī tika publicētas 11 kordziesmu vizualizācijas (<https://bit.ly/3Jfo8sW>), kas pielāgotas cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Koncertā skanēs visas šīs dziesmas, kas tiks papildinātas ar surdo tulces Elzas Veismanes melodeklamācijām.

Mūzikas nodarbība “Iepazīšanās ar tradicionāliem, eksotiskiem un pašdarinātiem mūzikas instrumentiem”

Piedāvā: Aleksandrs Maijers

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Aleksandrs Maijers, e-pasts: maijer@inbox.lv, tel. nr. 29676782

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Nodarbības laikā skolēni varēs iepazīties ar lielu tradicionālo un neparasto mūzikas instrumentu klāstu, dzirdēt, kā tie skan mūzikas instrumentu meistara un mūziķa Aleksandra Maijera rokās, kā arī uzzināt par to izcelsmi, izgatavošanu un spēles pamatiem. Tiks nodemonstrēti ap 30–40 instrumentiem jeb skaņurīkiem no meistara kolekcijas; daži no tiem ir unikāli. Varēs iepazīt pašskanošus, strinkšķināmos, plēvju, gaisa un mehāniskos mūzikas instrumentus – perkusijas,

vargānus, merlītonus, svilpauniekus, dažādas stabules un mūzikas lādītes. Tiks akcentēti arī vienkārši skaņurīki, kurus skolēni var izgatavot pašu spēkiem.

Koncerts “Spēles ar balsīm”

Piedāvā: VSIA “Latvijas Koncerti”

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; 10. aprīlī plkst. 10.00 un 12.00

Kontaktinformācija: Dārta Gaigala, e-pasts: darta.gaigala@latvijaskoncerti.lv, tel. nr. 26698338

Mērķauditorija: 5.–9. klase

Plašāk: www.latvijaskoncerti.lv

Koncertprogramma atklās cilvēka balss bagātās krāsas solo izpildījumā un ansamblī, akadēmiskajā mūzikā, operā un populārajā mūzikā. Iepazīstinās ar cilvēka balss plašo spektru, sākot ar bērnu balsīm – dzidro NMV Rīgas Doma kora skolas audzēkņu balsi populārajā mūzikā –, turpinot ar spožo Evijas Martinsones (LNOB) soprānu un Naura Indzera baritonu un samtaino un zemo Ilonas Bageles (LNOB) mecosoprāna balsi klasiskajā mūzikā. Mūziķis Atis Ieviņš iepazīstinās ar rokmūzikas dziedātāju balsīm un dziedāšanas veidiem, bet vokālā grupa “Latvian Voices” savā priekšnesumā atainos daudzbalssīgās dziedāšanas tradīcijas.

Koncerts “Visādas dziesmiņas”

Piedāvā: VSIA “Latvijas Koncerti”

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; 20. un 21. aprīlī plkst. 10.00 un 12.00

Kontaktinformācija: Dārta Gaigala, e-pasts: darta.gaigala@latvijaskoncerti.lv, tel. nr. 26698338

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: www.latvijaskoncerti.lv

Koncertprogrammā klausītājiem tiks parādīts dziesmas attīstības ceļš no latviešu tautas dziesmām autentiskā skanējumā līdz tautas dziesmai mūsdienu komponistu aranžijās (Imants Kalniņš, Jēkabs Nīmanis). Koncertā izskanēs arī latviešu komponistu oriģināldziesmas bērniem, dziesmas no pazīstamās Jāņa Lūsēna “Putnu operas” un mūzikla “Sniega karaliene”, kā arī no animācijas filmas “Lupatiņi”. No pasaules mūziklu zelta klasikas izvēlēts Ričarda Rodžersa leģendārais mūzikls “Mūzikas skaņas”. Programmu noslēgs melodijas no bērniem labi zināmajām animācijas filmām “Ledus sirds” un “Karalis Lauva”.

Koncertprogrammā piedalās dziedātāji Annija Putniņa, Katrīna Dimanta, Juris Jope, grupa “Laime pilnīga” un pianists Uģis Krišjānis; to vadīs Karina Bērziņa.

Izglītojoši dokumentāla filma “Rīgas Doma ērģeļu noslēpumi”

Piedāvā: SIA “Rīgas Doma pārvalde”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; digitāla norise

Kontaktinformācija: Lauris Treijs, e-pasts: lauris.treijs@doms.lv, tel. nr. 29205877, Agnese Abramāne, e-pasts koncerti@doms.lv, tel. nr. 20242203

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: www.doms.lv

Rīgas Doms ir ne tikai viens no spilgtākajiem Rīgas simboliem, bet arī nozīmīga mūzikas mājvieta. Īpašs katedrāles dārgums ir majestātiski skaistās, lieliski skanošās un neticami senās ērģeles, kurām ir grūti atrast līdzvērtīgas Eiropā. Filma ir aizraujošs stāsts par to tapšanas vēsturi, sākot no XVII gs. sākuma līdz pat XIX gs. Doma draudzes ambīcijām uzbūvēt pasaulē lielākās un tam laikam modernākās ērģeles. Dokumentālā filma atklāj patiesus un interesantus faktus ne vien par izcilo instrumentu, bet arī par mūziku, ērģelniekiem, ērģelmeistariem un restauratoriem, kas palīdz saglabāt unikālo kultūrvēsturisko mantojumu nākamajām paaudzēm. Kā norāda Rīgas Doma mūzikas direktors, aizrautīgais katedrāles ērģelnieks un “Lielās mūzikas balvas 2021” laureāts Aigars Reinis, “ērģelmūzika nav tikai klasiskie Johana Sebastiana Baha skaņdarbi. Patiesībā tas ir ļoti daudzveidīgs instruments, kas spēj gan iepriecināt, gan uzmundrināt, gan arī būt svinīgi nopietns. Šo visu vēlējamies atklāt dokumentālajā filmā, kurā skan baroka, romantisma mūzika”.

17. aprīlī filma būs skatāma LTV1 ēterā, līdz ar to pedagogi varēs iepazīties ar filmas saturu, lai izlemtu, ar kurām mācību satura jomām tas sasaucas. Nopērkot pieejas saiti klasei, skolotājs saņem arī materiālus, ko skolēni var izmantot, skatoties filmu.

TEĀTRIS

Izrāde pusaudžiem “Vēja ziedi”

Piedāvā: Istabas teātris (biedrība “Pusstāvs”)

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Jānis Znotiņš, e-pasts: istabasteatris@gmail.com tel.nr.: 26589458

Mērķauditorija: 7.–12. klase

Izrāde ir pēc Jāņa Jaunsudrabiņa garstāsta “Vēja ziedi” motīviem veidots stāsts par divu jaunu cilvēku mīlestību un sava dzimuma un seksualitātes iepazīšanu un izprašanu. Jānis Jaunsudrabiņš tajā piedāvā izkāpinātu jauna cilvēka iekšējās pasaules attēlojumu, sastopoties ar vēl nezināmo. Autors precīzi raksturo, ar kādu spēku jaunieši izrāda savas jūtas un kā ar tām cīnās. Mēs bieži pretnostatām pagātnei, tagadni un nākotnei kā kaut ko atšķirīgu, bet šis darbs ir kārtējais pierādījums, ka mainās tikai forma, bet saturs un sāpīgie jautājumi tomēr ir vieni un tie paši. Laikā, kad tiek šķirtas tik daudzas laulības un bērni dzīvo viena vecāka ģimenēs, radošā grupa aicina runāt par nepieciešamību iedziļināties citu cilvēku dzīvēs un pieņemtajos lēmumos. Nav perfekta ģimenes modeļa, bet ir mūsu lēmumi un attieksme pret notiekošo. Radošā komanda: režisors Jānis Znotiņš, dramaturģe Ance Muižniece, scenogrāfe un kostīmu māksliniece Pamela Butāne, lomās Anta Aizupe un Oskars Florencs – Vīksne.

Izrādes “Plastmasas huligāni” ieraksts

Piedāvā: Biedrība “Perforācija”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; digitāla norise

Kontaktinformācija: Melānija Gulbe, e-pasts: perforaacija@gmail.com, tel. nr.: 26681326

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Teātra apvienība “PERFORācija” izveidojusi izrādi bērniem pēc Agneses Vanagas grāmatas “Plastmasas huligāni” motīviem, kas stāsta par divu apņēmīgu brāļu cīņu ar plastmasas maisiņiem. Tie ir visur – uz ielām tēlo mazus ežus, peldas okeānos kā medūzas un slēpjas kokos kā putni. Viņu mazās mikrodaļiņas jautri dzīvojas mūsu vēderos. Viņi ir plastmasas maisiņi. Mums katram tie saburzīti un nepieskatīti guļ kādā atvilknē vai krājas maisiņu maisiņos. Viņiem tur ir garlaicīgi un kādā brīdī, kad tie kļūst pavisam nevajadzīgi un aizmirsti, sāk darīt blēņas. Bet kas būtu, ja mēs par viņiem rūpētos tāpat, kā rūpējamies par sevi vai sev tuvajiem?

Patriotiski muzikāla mistērija, stāsts par Brīvības cīņām “Mūžības skartie”

Piedāvā: SIA “Vilsons Production” un Jāņa Lūsēna mūzikas nams “Ozolu skola”

Norises laiks: 10. maijā Rīgas Latviešu biedrības namā, vēlāk pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Zane Vilsone, e-pasts: vilsonsproduction@gmail.com, tel. nr.: 26383609

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Viens no Aleksandra Čaka daiļrades vadmotīviem bija personības brīvība, kas visspilgtāk izpaudās poēmu ciklā “Mūžības skartie”, kur strēlnieku tēli attēloti kā pilsoniskās un valstiskās brīvības iemiesojums. Daiļdarba liktenis bija tikpat sarežģīts kā Čaka dzīve – sākot ar vispārēju atzinību un beidzot ar valsts politiskās vadības un paša Čaka noliegumu. Cikla tapšana aizsākās 1930. gadā ar poēmas “Strēlnieku atgriešanās” publikāciju un tūlītēju lasītāju atzinību. Vēlāk, Čakam strādājot Latviešu veco strēlnieku biedrības izdevumu redakcijā un veidojot žurnālu “Latviešu Strēlnieki”, viņš satikās un iepazinās ar strēlniekiem un viņu cīņu stāstiem, no kuriem tapa poēmu cikls “Mūžības skartie”. Čaka poēmu cikls “Mūžības skartie” ir viens no latviešu literatūras klasikas stūrakmeņiem un pamatoti ierakstīts Latvijas Kultūras kanonā.

Aktieris Mārtiņš Vilsons, komponists Jānis Lūsēns un mūziķe Evija Mundeciema ietērpuši Čaka tekstus spēcīgā, patriotiskā, emocionālā un mākslinieciski sensitīvā valodā, kas ļauj līdzdzīvot un saprast latviešu strēlnieku varonību un neatkarīgas valsts izveides augsto cenu, kuru viņi samaksāja arī par mūsu brīvību un labklājību.

CIRKS

Teatrāla cirka izrāde “Bufonāde”

Piedāvā: SIA “Elastic Iguana”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Alīna Kešāne, e-pasts: aliinakesane@inbox.lv, tel. nr.: 26344607, Valērijs Komisarenko, e-pasts: rezin4@gmail.com, tel. nr.: 27056020

Mērķauditorija: 1.–9. klase

Komiskas aktiermākslas manierē veidotajā izrādē skolēni iepazīst klaunādes klasiku, kuru caurvij cirka akrobātika, komēdija, jestrums un vieglums. Izrādes galvenais vēstījums ir atgriešanās bērībā – stāsts par māsu un brāli, kuru iztēlē dzimst iedomu draugs. Draugs, kurš top pavisam īsts un kurš māca viņiem priecāties, fantazēt un novērtēt vienam otru un patiesu draudzību. Fantāziju pasaule ir svarīga ne tikai bērniem, bet arī pieaugušajiem, tā dod iespēju tikt galā ar nozīmīgām jaunām emocijām un attīsta radošumu. Tādēļ izrādes galvenā varoņa uzdevums ir parādīt, cik svarīgi ir spēt saglabāt savu iekšējo bērnu jebkurā vecumā.

Iluzionistu Pecolli burvju triku izrāde “Brīnumi notiek”

Piedāvā: SIA “International Show Production”

Norises laiks: Klātienes norise, no 9. līdz 24. maijam izbraukumā skolās vai Iluzionisma teātrī “Mystero”

Kontaktinformācija: Inese Mežgale, e-pasts: inese@dare.lv, tel. nr.: 26191261

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Cirka izrādē apvienoti atraktīvi stāsti par iluzionisma vēsturi, lai atklātu skolēniem, kā ar dažādiem kultūras izpausmes līdzekļiem iespējams izzināt pasauli, tai skaitā veicināt radošumu, fantāziju un izzināt skolā apgūstamo dažādu jomu mācību priekšmetu saturu, jo visas šīs zināšanas atraktīvā veidā izrādē liek lietā profesionāli burvju mākslinieki.

Daudzās un dažādās pasaules pasakās un stāstos bieži ir pieminēti neticami brīnumi; izrādes mākslinieki kopā ar skatītājiem aizceļos uz “Džungļu grāmatu”, kur Čūska demonstrēs burvju triku, būs iespēja izmantot “laika mašīnu” un paceļot laikā, skolēni uzzinās, kādas burvestības mācēja slavenais Vilhelms Tells, kā arī redzēs Mērijas Popinsas burvju lietussargu; savukārt kāds varēs iejusties Harija Potera lomā un izmēģināt, ko spēj burvju nūjiņas.

VIZUĀLĀ MĀKSLA

Laikmetīgās mākslas skola. Tematiskās darbnīcas ar māksliniekiem

Piedāvā: Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Māra Žeikare, e-pasts: mara@lcca.lv, tel. nr.: 29586893

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: www.lcca.lv

Septiņi laikmetīgās mākslas jomā aktīvi strādājoši mākslinieki (Anda Lāce, Eva Vēvere, Vika Eksta, Gundega Evelone, Vivianna Maria Staņislavska, Artūrs Punte un Maksims Šenteļevs) piedāvā skolēniem kopā piedzīvot laikmetīgās mākslas tapšanu, izmantojot daudzveidīgas tehnikas un aptverot plašu tēmu loku. Šeit sniedzam īsu ieskatu tematisko darbnīcu cikla saturā, ko piedāvā Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs.

Citi redzēs, ka uztraucos – pieci eksperimenti laikmetīgajā mākslā

Darbnīca piedāvā iespējas strādāt ar tēmu TRAUKSME, aktīvi darbojoties ar ilgstošu mākslas prakses pavadoni – papīru. Nodarbību ievada mākslinieces Evas Vēveres novērojumi, idejas un darbi saistībā ar papīra un teksta nozīmi mūsdienu pasaulē – kā dažādas papīra un tekstuālās informācijas transformācijas parāda pasauli, kurā dzīvojam, un rosina domāt, kas veido mūsdienu cilvēka trauksmes sajūtu un kur to var ieraudzīt?

Darbības zīmējuma tematiskā meistardarbnīca ar gleznotāju un performanču mākslinieci Andu Lāci

Darbības zīmējumu tematiskajā meistardarbnīcā, izmantojot performances mākslas paņēmienus un elementus, kā arī turpinot lielformāta darbības zīmējuma metodi, jaunieši

strādās ar sava ķermeņa kustību, krāsu un sarežģītu pieredžu pārrakstīšanu (pārgleznošanu). Tas būs radošs darbs ar savām emocijām un to pārvarēšanu, izmantojot mākslas metodes.

Mākslinieku Artūra Pantes un Maksima Šenteļeva meistardarbnīca “Skaņas ekoloģija”

Skaņa kā medijs arvien vairāk parādās arī latviešu mākslinieku radošajos meklējumos, īpaši situācijā, kad pieaug dažādu mākslas veidu sintezēšanās, jo skaņu māksla ir nozīmīga laikmetīgās mākslas daļa. Latvijā tai līdz šim pievērsta pavisam neliela uzmanība. Meistardarbnīcā skolēni gūs iespēju ar skaņas mākslas rīku palīdzību paplašināt ekoloģiskās domāšanas robežas, iejusties apkārtējā vidē, uztvert un izmantot savā radošajā darbībā tās signālus.

Mākslinieces Vikas Ekstas meistardarbnīca “Citādība, iekļaušanās un atstumtība. Vienas minūtes skulptūra”

Māksliniece Vika Eksta ar bērniem un jauniešiem strādā, izmantojot vienas minūtes skulptūru metodi. Darbnīcas uzdevums ir sekmēt diskusiju ar pusaudžiem par tādām tēmām kā jušanās citādākam, atstumtība un neiederēšanās sabiedrībā, izmantojot vienas minūtes skulptūras metodi. Strādājot grupās un izmantojot dažādus materiālus, kā arī viens otru kā modeļus, jaunieši radīs tēlus, domājot par nodarbībā izvirzīto tēmu. Tēli var tikt fiksēti fotogrāfijās vai arī to mijiedarbība var tikt parādīta kā īsa teatrāla etīde.

Radošā darbnīca “Līdzdalības skola”

Darbnīcas laikā skolēni iepazīsies ar dažādām mākslinieciski interesantām aktīvisma formām un domās par to, kā būt drosmīgiem un sociāli aktīviem situācijās, kad saskaramies ar netaisnīgumu. “Līdzdalības skolas” laikā jaunieši iepazīsies ar sociāli aktīvu mākslas darbu piemēriem no teātra un vizuālās mākslas, diskutēs par kādu sociāli aktuālu problēmu un radīs savu mākslinieciski interesantu protesta versiju un dokumentēs to video un foto formātā. Darbnīcu izstrādājusi režisore Krista Burāne, māksliniece Ieva Kauliņa sadarbībā ar Latvijas Laikmetīgās mākslas centra mākslas vēstnešiem.

Gundegas Evelones meistardarbnīca “Uzdrošināšanās projekts”

Radošās darbnīcas mērķis ir veicināt pilsonisko un personisku aktivitāti, iesaisti dažādu problēmu situāciju risināšanā. Ar māksliniecisku līdzekļu palīdzību māksliniece kopīgi ar skolēniem apzina bērnus satraucošus problēmjautājumus un kopīgi rada to vizuālas prezentācijas tālāku diskusiju veicināšanai. Vienlaicīgi, sekojot iepriekš apzinātam aptuvenam algoritmam, māksliniece rāda, cik strauji un neparedzami var attīsties laikmetīgā māksla – kā mūsdienu mākslas valodā var izklāstīt šķietami visnepiemērotākās tēmas.

Mākslinieces Viviannas Marias Staņislavskas meistardarbnīca “Komikss kā stāsta veidošanas paņēmiens, kas ļauj viegli un ar humoru runāt par personīgi svarīgām un sabiedrībā neērtām tēmām”

Māksliniece iepazīstinās vecāko klašu skolēnus ar to, kas ir komikss un kā ar tā palīdzību var runāt par sarežģītām tēmām, kā piemēram, dzimumu līdztiesību un feminismu, emocijām un konfliktiem, dzimti un dzimumu, seksualitāti, atkarībām un vardarbību. Klātienēs nodarbībā tiks reflektēts par skolēnu izvēlētajām tēmām, mītiem un priekšstatiem, kas tiek uzspiesti caur mediju ietekmi, bet ko viegli spēj atmāskot un komentēt laikmetīgā māksla. Māksliniece risinās šīs neērtās un tabū tēmas ar rotaļīgu paņēmienu palīdzību, diskrēti atmāskojot sabiedrībā valdošos mītus un stereotipus.

DIZAINS

Mākslas un dizaina ekspedīcija “Iepazīsti keramiku!”

Piedāvā: Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Muzeja administrācija, e-pasts: dmdm@lnmm.lv, tel. nr.: 67830917, 60 001328

Mērķauditorija: 1.–9. klase

Plašāk: <https://www.lnmm.lv/dekorativas-makslas-un-dizaina-muzejs>

“Iepazīsti keramiku!” ir iesaistoša nodarbība skolēniem, kuras mērķis ir rosināt bērnus saskatīt keramikas plastikas iespējas un virsmas apstrādes daudzveidību. Skolēni muzeja ekspozīcijā pēta leģendārās porcelāna apgleznošanas darbnīcas “Baltars” (1924–1928) kolekciju, kā arī keramikas un porcelāna darbus, kas radīti laika posmā no 19. gs. beigām līdz pat mūsdienām. Ekspedīcijas gaitā kopīgi tiek meklētas atbildes uz dažādiem ar keramiku saistītiem jautājumiem. Kā apgleznots šķīvis atšķiras no gleznas un kādus noteikumus māksliniekam diktē trauka forma? Kāda ir mākslinieka un dizainera loma ražotnē? Tiek izziņātas tēmas, kas atspoguļojas porcelāna mākslā un stāsta par laikmetu un mākslinieku personībām. Izmantojot taustāmus paraugus, tiek pētīta tehnika un materiālu daudzveidība. Ekspedīcijas vadītājs atklāj keramiķu darba procesu un veiktos eksperimentus.

Nodarbības otrajā daļā skolēnu uzdevums ir izvēlēties sev interesējoša mākslas darba tēmu un, izmantojot nodarbībā redzētos elementus, radīt savu trauka dizainu.

Izzinoša nodarbība “Iepazīsim Latgales keramiku”

Piedāvā: Daugavpils Māla mākslas centrs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Lilija Zeiļe, e-pasts: dmmc@inbox.lv, tel. nr.: 65425302, 29241488

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <http://www.dnmm.lv/>

Nodarbībā skolēni paplašina zināšanas par Latvijas Kultūras kanonā iekļautās vērtības – Latgales keramikas – vēsturi un tradīcijām. Profesionāla keramiķa vadībā skolēni iepazīst māla plastiskās īpašības, ornamentēšanas tehnikas un keramikas izstrādājuma izgatavošanas tehnoloģiskā procesa posmus: veidošanu, dekorēšanu, žāvēšanu, glazēšanu, apdedzināšanu. Tiek apskatīta un iepazīta keramikas darbnīca ar tās aprīkojumu, t. sk., keramikas veidošanas instrumenti, ģipša formas, virpa, glazētava, keramikas apdedzināšanas krāsnis u. c. Tiek apskatīti dažādi keramikas materiāli – māli, akmens masa, porcelāns – pirms veidošanas, izstrādājuma tapšanas laikā, pēc apdedzināšanas. Tiek iepazīta keramika vēsturiskā attīstībā un izpētītas tradicionālās keramikas trauku formas: vāraunieks, piena pods, bļoda, vāze, svečturis, svilpaunieks u. c. Tiek apgūti pamatnosacījumi keramikas priekšmeta izveidošanai, apskatīti dažādi veidošanas paņēmieni. Tiek iepazīti Tautas lietišķās mākslas studijas “Latgale” keramiķi (Marija un Jānis Saikovski, Lilija Zeiļe, Ligita Pakne, Nellija Dzalba u. c.) un viņu darinājumi. Nodarbības gaitā skolēni uzzina kultūras vēsturi caur praktisku darbošanos, gūstot emocionālu un estētisku pieredzi. Nodarbība attīsta iztēli, veicina radošumu, materiāla plastisko īpašību izpratni un to savstarpējo saikni.

Izglītojoša nodarbība “Stikla pūtēji laiku lokos”

Piedāvā: IK “Raena”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Saiva Pakalne, e-pasts: stiklaputeji@inbox.lv, tel. nr.: 25974505

Mērķauditorija: 1.–6. klase

Nodarbības gaitā skolēni iepazīst stikla rašanās vēsturi, uzzina, kā stiklam rodas dažādas krāsas, kāda bijusi stikla pielietošanas vēsture pasaulē un Latvijā. Skolēni apskata stikla figūriņu kolekciju, kā arī vēro praktiskus demonstrējumus stikla veidošanā, redzot, kā stikls maina formu, to izstiepjot, izpūšot utt.

MUZEJI UN ARHĪVI / ATMIŅU INSTITŪCIJAS MATERIĀLAIS UN NEMATERIĀLAIS KULTŪRAS MANTOJUMS

Muzejpedagoģiskā nodarbība “Ienāc viesu nama īpašnieces Margarētas Hoiķeres kambaros!”

Piedāvā: Liepājas muzeja filiāle – Liepājas 17.–19. gs. interjera muzejs “Hoiķeres kundzes viesu nams”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Inga Zīverte, e-pasts: inga.ziverte@liepaja.lv, tel. nr.: 29605223

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://www.liepajasmuzejs.lv/lv/lm/>

Liepājas muzejs vēris durvis jaunai muzeja filiālei ar nosaukumu “Liepājas 17.–19. gs. interjera muzejs “Hoiķeres kundzes viesu nams” un aicina gan skolēnus, gan skolotājus piedzīvot vēstures klātesamības sajūtu un īpašo atmosfēru šajā Liepājai nozīmīgajā kultūrvēsturiskā mantojuma objektā, kas ir arī valsts nozīmes arhitektūras piemineklis.

Nodarbības mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar 17.–18. gs. interjeru, pievēršot uzmanību podiņu krāsnīm, manteļskursteņiem un sienu gleznojumiem. Skolēniem būs iespēja iztēloties, kā cilvēki dzīvoja šajā laikposmā un kādi bija nepieciešamākie tā laika sadzīves un interjera priekšmeti. Tāpat skolēni uzzinās vēsturiskus faktus un nostāstus gan par senatnīgās ēkas vēsturi un tās restaurācijas procesu, gan arī par cilvēkiem, kas ēkā saimniekojuši un viesu namā ciemojušies. Liepājas interjera muzeja vēsture saistīta ar Davidu Hoiķeru, iecelotāju no Holandes, kurš 1677. gadā salaulājies ar Margarētu Holstu (pēc laulībām Hoiķeri), kuras vārdā arī nodēvēts jaunais interjera muzejs.

Muzejpedagoģiskā nodarbība “Jugendstils apģērbā un aksesuāros”

Piedāvā: Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Muzeja administrācija, e-pasts: museum@daugavpils.lv, tel. nr.: 29605223

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: www.dnmm.lv

Skolēni iepazīst 19. gs. beigū–20. gs. sākuma viesistabas interjeru, uzzina par tā laika modi, kā arī par sabiedrisko dzīvi Daugavpilī (Dvinskā). Kopš seniem laikiem viesistaba bija ne tikai viesu uzņemšanas vieta, bet arī mājas galvenā istaba un tās dvēsele. Viesistabas iekārtojums atbilda tā laika etiķetes stingrajiem noteikumiem. Mēbeles novietoja “pēc interesēm” – ērtos un omulīgos stūrīšos. Muzejā esošajā viesistabā atrodas autentiski priekšmeti.

Skolēniem ir iespēja iepazīties arī ar neeksponētajiem jūgendstila priekšmetiem – aksesuāriem, rotājumiem, kas glabājas muzeja krājumā.

Muzejpedagoģiskā nodarbība “Iepazīsti Aleksandru Čaku!”

Piedāvā: Aleksandra Čaka memoriālais dzīvoklis-muzejs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Antra Medne, e-pasts: antra.medne@riga.lv, tel. nr.: 20203713, 65424155

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://cakamuzejs.riga.lv>

Nodarbības mērķis ir rosināt sākumskolas bērnu interesi par slaveno Rīgas apdziedātāju dzejnieku Aleksandru Čaku, kurš savus dzejoļus bērniem tikpat kā nav veltījis, toties aizraujoši un saistoši ir viņa stāsti un bērnības atmiņas, kas apkopoti vairākās grāmatās. Čaks ir dzimis un uzaudzis Rīgā, un pilsētas centrā arī pāiet viņa bērnība, tāpēc jaunākajiem muzeja apmeklētājiem tiek piedāvāta iespēja caur Čaka dzejas tēliem Arnolda Burova animācijas filmā “Mana paradīze” un Edmunda Jansona animācijas filmā “Pavasaris Vārnu ielā” iepazīties ar dzejnieka bērnības Rīgu.

Nodarbības otrajā daļā tiek dota iespēja iepazīt dzejnieka dzīvokli-muzeju un iztēloties viņu šajā vidē.

Muzejpedagoģiskā nodarbība “Rīgas centra puika – Aleksandrs Čaks”

Piedāvā: Aleksandra Čaka memoriālais dzīvoklis-muzejs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Antra Medne, e-pasts: antra.medne@riga.lv, tel. nr.: 67105942

Mērķauditorija: 5.–12. klase

Plašāk: <https://cakamuzejs.riga.lv>

Nodarbība veltīta Aleksandra Čaka daiļrades un personības padziļinātai izzināšanai un tās mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar dzejnieka personību un daiļradi, izmantojot vizuālo un audio informāciju un mudinot izprast kultūrvēsturiskās kopsakarības caur mūziku, dzeju un tēlotājmākslu. Tas ir stāsts par dzejnieka un viņa laika vienotību. Čaks ir dzimis un uzaudzis Rīgas centrā un visu mūžu pozicionējis sevi kā Rīgas centra puiku, nedaudz bravuģu un reizē romantisku. Tikai Pirmā pasaules kara laiku Čaks un viņa ģimene ir spiesti pavadīt Krievijā bēgļu gaitās. Pēc atgriešanās Latvijā Čaks pilnībā saplūst ar savu dzimto Rīgu, veltot tai savu dzīvi un daiļradi. Nodarbības laikā jaunieši tiek iepazīstināti ar Aleksandru Čaku kā spilgtu un spēcīgu sava laika raksturotāju un kritisku vērtētāju. Redzētais un izjustais spilgti izpausts viņa dzejā, stāstos un aprakstos.

Skolēniem ir arī iespēja iepazīties ar dzejnieka memoriālo dzīvokli un tajā izvietoto pastāvīgo ekspozīciju, kurā redzami Čaka ģimenei piederējušie autentiskie sadzīves priekšmeti, piemiņas lietas un grāmatas, kā arī viņa draugu – mākslinieku – dāvinātie mākslas darbi. Tā ir arī iespēja iepazīties ar 20. gs. 30. gadu rīdzinieka dzīvokļa interjeru, pabūt un izjust pagājušā laika savdabību.

Muzejpedagoģiskā programma izstādē “Airis, Mozus un radio. Koks Latvijas vēsturē”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; gan klātienēs, gan digitāla norise

Kontaktinformācija: Astrīda Burbicka, e-pasts: info@lnvm.lv, tel. nr.: 67221357

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: www.lnvm.lv, <https://airismozusunradio.lv/>

“Airis, Mozus un radio. Koks Latvijas vēsturē” ir Latvijas Nacionālā vēstures muzeja konceptuālā izstāde par cilvēka un koka mijiedarbību no senvēstures līdz mūsdienām. Tajā aplūkoti katram laikmetam raksturīgie pieturpunkti cilvēka un koka attiecību vēsturē. Nodarbība aicina iepazīt Latvijas vēsturi caur viena materiāla – koka – perspektīvu, veidojot izpratni par mežu un koku lomu cilvēka dzīvē, kā arī veicinot iesaisti vides saudzēšanā. Izstādē apskatāmi gan unikāli koka priekšmeti, no kuriem senākais datējams ap 7 500. gadu pirms Kristus, bet jaunākais ir mūsdienu koka velosipēds.

LITERATŪRA UN GRĀMATNIECĪBA

Izzinoša nodarbība “No stāsta līdz grāmatai” ar stāstnieci Inesi Valteri

Piedāvā: SIA “Amber Dreamworks”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Inese Valtere, e-pasts: inese.waltere@gmail.com, tel. nr.: 29420855

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Nodarbībā stāstniece Inese Valtere palīdz skolēniem atklāt stāsta radīšanas metodes (dialogā ar spēles elementiem skolēnos veidojas izpratne par radošās rakstīšanas, pasaku tapšanas principiem), valodas nozīmi teksta veidošanā (ar piemēriem stāstniece demonstrē leksikas bagātības ziņā atšķirīgus tekstus, bērni nosaka šīs atšķirības), kā notiek ilustrāciju izvēle pasakas vizualizācijai, tādējādi — labākai uztverei, grāmatas maketa veidošanas principus, to, kā teksts tiek kombinēts ar ilustrācijām un citu vizuālo materiālu un kā iespiež grāmatu. Nodarbības noslēgumā skolēni kopā ar pasaku autori, izmantojot vienu no stāstu radīšanas metodēm, izstāsta kopīgu stāstu (pasaku).

Radošā tikšanās “Izdzīvošanas stāstu darbnīca ar Luīzi Pastori”

Piedāvā: SIA “MIZOTI”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Luīze Pastore, e-pasts: luize@pastore.lv, tel. nr.: 26866593

Mērķauditorija: 5.–9. klase

Plašāk: <http://www.luizepastore.com/>

Kopā ar starptautiski apbalvotās grāmatas “Laimes bērni” autori, rakstnieci Luīze Pastori, skolēni iejutīsies džungļu piedzīvojumu meklētāju ādā. Iedvesmojoties no pasaulē slavenā latviešu dēkaiņa Aleksandra Laimes (1911–1994) dzīvesstāsta, kas atklāts L. Pastores grāmatā, skolēni izspēlēs “Džungļu izdzīvošanas testu”, iepazīst un rada “Laimes likumus” un visbeidzot ar mākslinieces Evijas Pintānes ilustrāciju puzzles palīdzību veido un raksta savus izdzīvošanas stāstus. Nodarbība veicina lasītprasmi un teksta izpratni, kā arī attīsta radošo domāšanu.

BEZMAKSAS NORISES

Filmizrāde “Data, tas ir mans vārds”

Piedāvā: VAS “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs”

Norises laiks: Brīvi pieejami neierobežotā laika posmā

Mērķauditorija: 4.–12. klase

Plašāk: https://www.lvrta.lv/projekti/tvtornis_2_0/data-tas-ir-mans-vards/

Režisore Inga Tropa-Fišere kopā ar dažādu radošo profesionāļu komandu radījusi filmizrādi, kurā organiski sakļaujas izrādes, filmas, bloga un uzņēmuma reklāmas līnijas, kas savijas ar stāstu par divu jaunu, vientuļu cilvēku attiecību attīstību, vienlaikus stāstot gan par Latvijas neatkarības atgūšanu un Zaķusalas TV torņa nozīmi tajā, gan par datu apraides vēsturi, cilvēciskām vērtībām un savstarpējām attiecībām.

Stāsts nav par tehnoloģijām, bet par cilvēkiem, jaunas meitenes Datas acīm izzinot, kā veidojušās tehnoloģijas un kā tās ietekmējušas cilvēku attiecības. Datu pārraides attīstība Latvijā parādīta apgrieztā secībā – no mūsdienām atpakaļejošā laika plūdumā, kā arī mainot pierasto skatupunktu rādot, kā digitālā pasaule vēro un vērtē mūs – cilvēkus.

Metodiskie materiāli literatūras, teātra, mākslas, arhīvu un muzeju iepazīšanai

Piedāvā: Latvijas Nacionālais teātris, biedrība “Latvijas Mākslinieku savienība”, Latvijas Nacionālais arhīvs, ekspozīcijas “Sirdsapziņas uguns” atbalsta fonds un RIBOCA LAB (*Riga International Biennial of Contemporary Art LAB*)

Norises laiks: Brīvi pieejami neierobežotā laika posmā

Mērķauditorija: 6.–12. klase

Lai veicinātu bērnu un jauniešu interesi par Latvijas kultūras norisēm un personībām, piecas kultūras institūcijas sadarbībā ar kultūrizglītības programmu “Latvijas skolas soma” izstrādājušas resursus un metodiskos ieteikumus, kas palielina mācību procesā izmantojamo materiālu klāstu par dažādām kultūras nozarēm. Materiāli palīdzēs skolēniem tuvāk iepazīt Latvijas kultūras vērtības un laikmetīgās izpausmes, kā arī atvieglos skolotāju darbu; tie pieejami bez maksas.

Materiāli pieejami šeit: <https://www.lnkc.gov.lv/lv/metodiskie-materiali-latvijas-skolas-soma>.

Atgādnēs praktiskai lietošanai:

- Visplašākā informācija par programmā iekļautajām kultūras norisēm atrodama [Kultūras ministrijas mājaslapā esošajā tabulā](#), atsevišķi izdalot digitālās un klātienēs norises.
- Viss **valsts kultūras iestāžu** (tas ir, valsts kapitālsabiedrību teātru, koncertiestāžu, muzeju u. c.) piedāvājums ir iekļauts programmas saturā arī tad, ja nav specifiski norādīts apkopojuma tabulā. Norises, kas nav pieejamas regulāri un ilgstoši (piemēram, izstādes vai īpaši koncerti, kas notiek tikai vienu reizi), piedāvājuma tabulā netiek iekļautas. Pedagogi lemj par katras konkrētās norises atbilstību noteiktai vecumgrupai.
- Aktuālāko norišu izlases atrodamas ikmēneša jaunumu lapās, kas pieejamas mājaslapā <https://www.lnkc.gov.lv/lv/programmas-latvijas-skolas-soma-kulturas-norisu-izlases>.
- Jaunas un lietotāju iecienītas norises atrodamas programmas “Latvijas skolas soma” mājaslapas sadaļā “Skolu pieredze un aktualitātes”: www.latvijasskolassoma.lv.
- Pašas jaunākās ziņas, foto un videomateriāli atrodami programmas “Latvijas skolas soma” sociālo tīklu kontos “Facebook” <https://www.facebook.com/latvijasskolassoma> un “Instagram” <https://www.instagram.com/latvijasskolassoma/>. Tur iespējams pievienot savu vērtējumu komentāru sadaļā zem norises ieraksta, vai daloties ar kādu ierakstu, kā arī sasaistīt atsevišķas skolas vai novada publiskoto informāciju ar kopējo krājumu.

Norises, kas nav atrodamas nevienā no šiem resursiem, bet piedāvājuma veidā nosūtītas tieši skolai, jāpārlicinās par to atbilstību programmas mērķim, sazinoties ar programmas “Latvijas skolas soma” komandu.

www.latvijasskolassoma.lv

#LatvijasSkolasSoma

#SkolasSoma